

धरान उपमहानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको प्रमुखज्यूद्वारा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को नीति तथा कार्यक्रम

उपस्थित अतिथिगण, उपप्रमुखज्यू, सम्पूर्ण सभासद् मित्रहरू !

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संविधान २०७२ जारी भै सोही संविधानको आधारमा सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनद्वारा गठन भएको ऐतिहासिक धरान उपमहानगर सरकारको आर्थिक वर्ष २०७४/७५ को नीति तथा कार्यक्रम यस गरिमामय प्रथम धरान उपमहानगर सभासदक्ष प्रस्तुत गर्न लागि रहँदा म आफूलाई गौरवान्वित भएको महसुस गरिरहेको छु ।

यस ऐतिहासिक अवसरमा नेपाली जनतालाई अधिकार सम्पन्न बनाउन, सामाजिक विभेदको अन्त्य गर्न साथै मुलुकमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि विभिन्न कालखण्डमा आत्मोत्सर्ग गर्नुहुने नेपाल आमाका वीर सपूतहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु । साथै यस अवसरमा नेपालको राजनीतिक, सामाजिक आन्दोलनको नेतृत्व प्रदान गर्दै मुलुकको प्रगति र समृद्धिका लागि सम्पूर्ण जीवन समर्पण गर्नुहुने तथा विभिन्न राजनीतिक विचारको नेतृत्व गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रज नेताहरूप्रति सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

धरान एउटा ऐतिहासिक एवं अग्रणी नगर पनि हो । धरानको विकासलाई यहाँसम्म ल्याइ पुऱ्याउन धेरै अग्रज महानुभावले योगदान पुऱ्याउनु भएको छ । म यस ऐतिहासिक घडीमा धरानको विकासमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने धरानका प्रथम नगरपालिका बोर्डदेखि हालसम्मका पदाधिकारी तथा सदस्य मित्रहरू, विकासप्रेमी नगरवासी आमा, बुबा तथा दाजुभाइ, दिदीबहिनीहरू, राष्ट्रसेवक कर्मचारी मित्रहरू साथै सदैव नगर नेतृत्वलाई सचेत गराइरहनु हुने सञ्चारकर्मी मित्रहरू एवं धरानको विकासमा सधैं सकारात्मक सुभाष प्रदान गर्नुहुने सबै राजनैतिक दलका मित्रहरूप्रति सम्मान प्रकट गर्दछु ।

नेपाली जनताको आन्दोलनद्वारा प्राप्त उपलब्धीहरूलाई संविधानले व्यवस्था गरे बमोजिम हालै सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनबाट अधिकारसम्पन्न स्थानीय तहको गठन भैसकेको छ । लामो समयसम्म राजनीतिक नेतृत्वविहीन रहेको नगरभित्र नगरवासीहरूमा विकास निर्माणको चाहना अधिक हुनु स्वाभाविक नै छ । यस्तो अवस्थामा उपलब्ध साधनस्रोतको समुचित व्यवस्थापन र प्रयोगद्वारा नगरवासीको चाहनाबमोजिम धरानको समृद्धि र विकासको लागि अधिकतम प्रगति हासिल गर्ने कुरामा नगर कार्यपालिका सफल हुनेछ, भन्ने मैले विश्वास लिएको छु । स्थानीय सरकारमा जनताको सहज पहुँच र जनतासँग निकटता हुने भएको हुँदा जनता र जनप्रतिनिधिमूलक संस्थाबीच अन्योन्याश्रित सम्बन्ध कायम राख्न कटिबद्ध रहनेछु । बहुजातीय, बहुधार्मिक, बहुभाषिक, बहुसांस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधतायुक्त धरानलाई समृद्धिको बाटोतर्फ डोऱ्याउन यहाँ रहेका प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक पुरातात्विक सम्पदा र धरानका विशेषताहरूको संरक्षण, संवर्द्धन गर्दै नयाँ संभावनाहरूको पनि खोजी गर्नु पर्ने आवश्यकता रहेको छ । नगरवासीले हामीलाई सुम्पिएको जिम्मेवारी तथा सुशासन, विकास र समृद्धिको जनआकांक्षा पूरा गर्न म लगायत सम्पूर्ण मेरो कार्यपालिका यस कार्यका लागि अहोरात्र लागि पर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु ।

धरान नगरवासीहरूको विकासप्रतिको इमान्दारिता विगतमा पनि उदाहरणीय रहेको थियो । धरानले प्रयोगमा ल्याएको जनसहभागिता र सहकार्यको दृष्टान्तले नेपालका थुप्रै नगरहरूको विकासमा अग्रणी र नेतृत्वदायी

भूमिका खेलेको विदितै छ । आगामी दिनहरूमा पनि थुप्रै चुनौतीहरूलाई पार गर्दै प्रतिकूलताहरूलाई अवसरमा परिणत गर्न हामी बीचमा विविधताबीचको एकता, सामाजिक सद्भाव, साँस्कृतिक ऐक्यबद्धता तथा आपसी सहिष्णुता कायम राख्दै लक्ष्यप्राप्तिका निमित्त सक्षम हुनेछौं भन्ने विश्वास लिएको छु ।

शिक्षा, स्वास्थ्य, पर्यटन तथा व्यापारिक पूर्वाधार, बहुसाँस्कृतिक, आवासीय समृद्ध शहर भन्ने धरानको दुरदृष्टिलाई चरितार्थ गर्न जातीय, धार्मिक, भाषिक, साँस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधता युक्त सामाजिक एकता भएको प्राकृतिक सौन्दर्यताले भरिपूर्ण सुन्दर नगरी धरानलाई शैक्षिक, आर्थिक र सामाजिक रूपमा समृद्ध बनाउन मेरो नेतृत्वमा रहेको नगर कार्यपालिकाले निम्नानुसारका नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरेको छ :

सार्वजनिक सेवा तथा क्षमता विकास

सुशासन र पारदर्शिता

१. उपमहानगरपालिकाको कार्यसञ्चालन र प्रशासनिक कार्यलाई छिटो, छरितो, प्रभावकारी, पहुँचयोग्य, पारदर्शी, भ्रष्टाचारमुक्त र नतिजामूलक बनाई सुशासन स्थापना गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । यसका लागि उपमहानगरपालिका र वडाहरूको संगठनको पुनसंरचना गरिने छ ।
२. उपमहानगरपालिकाको संस्थागत क्षमता विकास गर्न जनप्रतिनिधिलाई अभिमुखीकरण, तालिम, गोष्ठी, अध्ययन भ्रमणजस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
३. कर्मचारीको क्षमताविकास, अनुशासन, वृत्तिविकासमा जोड दिई कर्मचारी प्रशासनलाई जवाफदेही, प्रतिस्पर्धी र उत्प्रेरित बनाइने छ । उपमहानगरपालिका कर्मचारी व्यवस्थापन नियमावली तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
४. जनशक्तिको उत्प्रेरणा र क्षमता विकासका लागि स्वदेश तथा विदेशमा हुने भ्रमण तथा तालिम कार्यक्रममा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरूलाई सहभागी गराइने छ ।
५. कार्यालयको अभिलेखपद्धतिलाई व्यवस्थित, छरितो र सुरक्षित बनाउनका लागि अनावश्यक कागजातहरूलाई धुल्याउने र महत्वपूर्ण अभिलेखलाई डिजिटाइजेसन गरिने छ ।
६. सबै नगरवासीहरूको जग्गाको जग्गाधनी प्रमाण पूर्जाहरू अद्यावधिक गरिने छ । धरान नगरको वैज्ञानिक नापी सम्पन्न गर्नका लागि यसै वर्षदेखि कार्ययोजना प्रारम्भ गरिने छ ।
७. धरान उपमहानगरलाई स्मार्ट सिटीको रूपमा रूपान्तरण गर्न आवश्यक पूर्वाधारहरू विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
८. उपमहानगरलाई विद्युतीय सुशासनको सञ्जालमा समाविष्ट गर्नका लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गरिने छ ।
९. धरान उपमहानगरका सबै वडाहरूलाई ब्रोडव्याण्ड सञ्जालबाट जोडिने छ । नगरका सबै कार्यहरू एकीकृत रूपमा सभरमा राखी अभिलेख सुरक्षित गरिने छ ।

१०. भूउपयोग नीति तयार गरी जग्गाको व्यवस्थापन तथा अन्य आवश्यक योजना तर्जुमा गर्दा प्रयोग गरिने छ ।

११. साईनबोर्ड तथा होर्डिङ्ग बोर्डको प्रयोगको नियमलाई अद्यावधिक गर्दै नयाँ प्रविधिमा आधारित होर्डिङ्ग बोर्डलाई प्रोत्साहन गरिने छ । व्यक्तिगत भवनमा व्यापारिक साईनबोर्ड राख्न निरुत्साहित गरिने छ ।

१२. सर्वसाधारण सवैमा सूचना पहुँचलाई अभिवृद्धि गर्न र नगरका कृयाकलापहरुमा पारदर्शिता हांसील गर्न नागरीक वडापत्र, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण जस्ता कृयाकलापको माध्यमको प्रयोग गरिनेछ ।

उपभोक्ता हित तथा आपूर्ति तथा नियमन व्यवस्थापन

१. जनताको स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित खाद्यान्नको गुणस्तर कायम गर्न विषादि प्रयोग नभएको गुणस्तरयुक्त खाद्यसामग्रीको मात्र आपूर्ति व्यवस्था मिलाउने संस्थागत व्यवस्था गरी अनुगमन तथा कार्वाहीलाई जोड दिइने छ ।

२. आमनागरिकसँग सरोकार राख्ने आधारभूत वस्तु तथा सेवाको आपूर्ति र गुणस्तर कायम गर्न स्थानीय बजार व्यवस्थापनसम्बन्धी मापदण्ड तयार गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

३. खाद्यपदार्थ, वायु, जल, माटो परीक्षणका लागि सरोकारवाला निकायहरूको सहकार्यमा प्रयोगशाला सेवा सञ्चालन गरिने छ ।

४. छाडा वा सामुदायिक पशुपन्छी तथा कुकुर-पालनसम्बन्धी मापदण्ड कार्यविधि बनाई लागु गरिने छ ।

समुदाय परिचालन

१. टोलसुधार समितिहरूको सहकार्यलाई ब्यवस्थित तथा प्रभावकारी बनाउन आवश्यक मापदण्ड तयार गरी उनीहरूको काममा कटिबद्धता, पारदर्शिता तथा समावेशिता आदिका आधारमा मूल्याङ्कन गरी पुरस्कृत गर्ने योजना ल्याइने छ ।

२. सामाजिक विकासमा टोल विकास संस्था, गैरसरकारी संस्थाको भूमिका परिभाषित गर्दै गैसससँगको सहकार्य र परिचालनसम्बन्धी मापदण्ड बनाइने छ ।

सामाजिक विकास

बालबालिका

१. बालबालिकामैत्री समुदाय र समुदायमा आधारित बालविकास कार्यक्रम सञ्चालन गरी बालबालिकाका बाँच्न पाउने, संरक्षणको, विकास तथा सहभागिताको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्दै बालमैत्री सहरको रूपमा धरानलाई स्थापित गरिने छ साथै बालश्रम मुक्त नगर बनाइने छ ।

२. बालबालिकालाई आधारभूत तहमै अनौपचारिक नागरिक शिक्षामा जोड दिइने छ ।

३. सामुदायिक पुस्तकालयहरूको स्तरोन्नति गरी बाल-पुस्तकालय, ई-पुस्तकालय सञ्चालनमा समेत जोड दिइने छ ।
४. बालबालिकाहरूको सहभागिता, क्षमताविकास, नेतृत्वविकास लगायतका कृयाकलापमा उनीहरूको सहभागिता बढाइने छ । नगरको योजना निर्माण प्रकृत्यामा बालबालिका तथा युवाहरूको सहभागिता सुनिश्चित गरिने छ ।
६. विद्यालयस्तरका बालबालिकाहरूलाई मानसिक तथा शारीरिक विकासका लागि नियमित खेल प्रतियोगिता सञ्चालनमा ल्याइने छ । विद्यालयहरूमा नियमित रूपमा खेल, योग तथा अन्य प्रशिक्षणको व्यवस्था मिलाइने छ ।

शिक्षा

१. नगर शिक्षा योजना तयार गरी लागु गरिने छ । नगर शिक्षा समिति गठन गरी उपमहानगरलाई शैक्षिक केन्द्रको रूपमा विकास गर्न नियम बनाई आवश्यक कार्य गरिने छ ।
२. नगरको शैक्षिक गतिविधिको विवरणसहितको वेवसाईट सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
३. सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयको शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार गर्न नमुना विद्यालय विकास विशेष कार्ययोजना अधि बढाइने छ । साथै अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
४. आवश्यकता देखिएको क्षेत्रमा आधारभूत तहमा मातृभाषाको माध्यमबाट शिक्षण सिकाइलाई प्रोत्साहन गर्न सो विषयमा अध्ययन गरी उपयुक्त कार्यक्रम सञ्चालन गर्न जोड दिइने छ ।
५. गुणस्तरीय, व्यवहारिक तथा व्यवसायिक शिक्षाको विकासमा जोड दिई जनोपयोगी शिक्षा प्रदान गर्ने र सक्षम जनशक्तिको विकास गर्ने शिक्षानीति अवलम्बन गरिने छ ।
६. संस्थागत विद्यालयहरूलाई विपन्न समुदायका बालबालिकाहरूलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउन प्रोत्साहन गरिने छ ।
७. सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थी र अभिभावकको आकर्षण बृद्धि गर्न अंग्रेजी शिक्षण भारमा बृद्धि गरिने छ ।
८. धरानका सबै उच्च शिक्षा अध्ययन केन्द्रहरूलाई वाह्य विद्यार्थीको आकर्षणको केन्द्रको रूपमा विकास गर्न सहकार्य गरिने छ । विशेष शिक्षाका केन्द्रहरूको व्यवस्थापनमा जोड दिइने छ ।
९. साक्षर नगरको मापदण्ड पूरा भइसकेको हुँदा धरानलाई साक्षर नगर घोषणा गरिने छ । आवश्यकता अनुसार अनौपचारिक शिक्षाका कार्यक्रम सञ्चालन गरी साक्षरता अभियानलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१०. धार्मिक शिक्षा केन्द्र (गुरुकुल, गुम्बा, मदरसा लगायत) लाई समयसापेक्ष विकासका लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

११. धरानलाई शैक्षिक अनुसन्धान केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।

लैङ्गिकता तथा सामाजिक समावेशीकरण

१. महिला, बालबालिका, पिछडिएका वर्ग, सुकुम्बासी, शहरी गरीब, सीमान्तकृत, अल्पसंख्यकजस्ता लक्षित वर्गको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । सामाजिक समावेशीकरणलाई संबद्ध संघसंस्थाहरूसँग समेत सहकार्य गरी नतिजामुखी बनाइने छ ।
२. नगरलाई महिलामैत्री सहर निर्माणका लागि कार्ययोजना तयार गरी महिला तथा लैङ्गिकमैत्री नगर बनाउन आवश्यक काम गरिने छ ।
३. सरकारले उपलब्ध गराएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता अशक्त जेष्ठ नागरिकलाई घरघरमै उपलब्ध गराउने सुविधा मिलाइने छ । जेष्ठ नागरिकहरूका लागि कल्याणकारी कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ । वडास्तरमा समेत जेष्ठ नागरिकका कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
४. उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरूलाई अध्ययन सामग्री तथा उपकरणहरू उपलब्ध गराइने छ । अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आयआर्जन र स्वावलम्बी जीवनयापन गर्न सम्बद्ध संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिने छ ।
५. महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकामार्फत प्रदान गरिदै आएको सेवालाई अझ विस्तार गरी यसको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गरिने छ ।
६. लीला श्रेष्ठ सुब्बा सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रम सञ्चालन गरी गर्भवती महिलाहरूका लागि मासिक पोषण भत्ता प्रदान गरिने छ । सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमबाट वञ्चित समुदायमा सो कार्यक्रम प्रभावकारी ढङ्गबाट सञ्चालन गर्न प्रयत्न गरिने छ ।
७. एकल महिलाहरूको आत्मसम्मान बढ्ने, आर्थिक विकास तथा स्वावलम्बनको कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
८. लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यकहरूको आत्मसम्मान बढ्ने कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
९. दलित, आदिवासी, जनजाति लगायत पछाडी परेका वर्ग र समुदायका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
११. सरोकारवालाहरूको समन्वयमा वडा वडामा जेष्ठ नागरिक चौतारी सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१२. असहाय, वृद्धवृद्धा महिला तथा पुरुषहरूका लागि आमाघर सञ्चालन मा ल्याइने छ ।
१३. पिछडा वर्ग तथा मुस्लिम समुदाय लगायतका सबै समुदायका लागि कल्याणकारी आयमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

१४. ज्याला विभेदको अन्त्य गर्दै समान कामको लागि समान ज्याला कार्यान्वयनमा ल्याउने व्यवस्था गरिनेछ ।

१५. महिला हिंसा मुक्त नगर बनाउदै हिंसा पिडीतको लागि सेवा केन्द्र स्थापना गरिनेछ ।

१६. महिला उद्यमशीलता प्रवर्द्धन, महिला सशक्तिकरण र विकासकालागि महिला विकास समिति गठन गरी सञ्चालन गरिनेछ ।

आदिवासी जनजाती

१. आदिवासी जनजातीहरूको कला, संस्कृती, मातृभाषा, धर्म आदि संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२. लोपोन्मुख, पछाडि पारिएका, सिमान्तकृत समुदायका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

युवा

१. युवाहरूको विस्तृत तथ्याङ्क संकलन गरी बेरोजगार युवाहरूको लगत अद्यावधिक गरी राखिने छ ।

२. युवा सरोकारका विषयहरूलाई नगर युवा समिति मार्फत व्यवस्थित गरिनेछ ।

३. युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी कार्यक्षेत्र भएका संघसंस्था, क्लब, निकाय तथा कम्पनीहरूसँग समन्वय, सहयोग र सहकार्य गरी दीर्घकालीन लक्ष्य हासिल गर्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।

४. युवाहरूलाई दुर्व्ययसनमुक्त बनाउने सचेतनामूलक एवं उपचारात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।

५. युवाहरूलाई सामाजिक सेवामा उत्प्रेरित गरी सामाजिक एवं सचेतनामूलक कार्यमा संलग्न गराउन स्वयंसेवकहरू परिचालन गरिने छ ।

६. प्रत्येक घरमा एक जना युवालाई रोजगार वा स्वरोजगारको प्रत्याभूति हुने गरी रोजगारमूलक वा उद्यमशील सीप विकास कार्यक्रम तयार गरी लागु गरिने छ । निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा रोजगारीका अवसरको तथ्याङ्क सङ्कलन गरी रोजगार सूचना केन्द्रको स्थापना गरिने छ ।

७. युवा उद्यमशीलताको विकास गर्दै बेरोजगारी समस्या समाधान गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । गृहिणी महिलाहरूका लागि घरमै रोजगारीका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन दिइने छ । यसका लागि सहकारीलाई परिचालन गरिने छ ।

खेलकुद :

१. धरानमा उद्गम भएका तथा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्व भएका खेलहरूलाई विशेष प्रोत्साहन गरिने छ । खेलकुद समिति गठन गरी खेलकुद योजना तर्जुमा गर्नुका साथै मेयर कप सञ्चालन गरिने छ ।

२. स्वस्थ जीवनका लागि युवाहरूलाई खेलकुदप्रति आकर्षित गर्न नगरस्तरीय खेल प्रतियोगिताहरू नियमित रूपमा सञ्चालन गरिनेछ । व्यायाम र खेलकुदलाई शहरी बासिन्दाको जीवनपद्धति बनाउन वडावडामा योग प्रशिक्षण, खेलकुद प्रशिक्षण शिविरजस्ता कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
३. नगरका प्रतिभाशाली खेलाडी र अन्तराष्ट्रिय प्रतियोगितामा विजेता खेलाडीहरूका लागि सम्मानस्वरूप पुरस्कारको व्यवस्था मिलाइने छ ।
४. सामुदायिक विद्यालयहरूमा खेलकुद प्रशिक्षकको व्यवस्था गरि खेलकुदको विकास गरिनेछ ।
५. प्रदेश स्तरीय सुविधा सम्पन्न विषयगत स्टेडियम निर्माण गर्ने र कभर्ड हल पुनर्निर्माण गरिनेछ ।

स्वास्थ्य

१. प्रत्येक उपमहानगरबासीका लागि अनिवार्य स्वास्थ्य विमाको कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गराइनेछ ।
२. धरान उपमहानगरभित्रका प्रत्येक वडाहरूमा सुविधा सम्पन्न शिशुस्याहार केन्द्र तथा प्राथमिक उपचार केन्द्र सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । नगर क्षेत्रका हरेक विद्यालयहरूमा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था अनिवार्य गराइनेछ ।
३. स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक नीति नियम तर्जुमा गरि नियमित रूपमा अनुगमन गरिने छ ।
४. विपन्न समुदायलाई स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुऱ्याउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
५. लागु औषध दुर्व्यसन एचआईभी एड्स तथा हेपाटाइटिस लगायत अन्य कठिन रोगहरूको निदान तथा उपचारमा सचेतनामूलक एवं उपचारात्मक र पुनस्थापनाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
६. जनस्वास्थ्यमा असर पुऱ्याउने र विषालु ग्यास वा औद्योगिक पदार्थ उत्सर्जन नहुने गरी उचित व्यवस्थापन गर्न समन्वय गरिने छ ।
७. अतिविपन्न तथा वरिष्ठ जेष्ठ नागरिकको नियमित एवं निःशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण सेवा घर दैलोमै उपलब्ध गराउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइने छ । विपन्न परिवारका अशक्त जेष्ठ नागरीकहरूलाई निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध गराउने पहल गरिनेछ ।
८. उचीत संरक्षण र प्रबर्द्धन गर्नु पर्ने अवस्थामा रहेको पुरानो धरान अस्पताललाई सदुपयोग गरी जनोपयोगी बनाइने छ । सो को स्वामित्व प्राप्ति गरी धरान उपमहानगर अस्पताल संचालन गरिनेछ ।
९. उपमहानगर क्षेत्रभित्र सञ्चालनमा रहेका मातृशिशु क्लिनिक र शहरी स्वास्थ्य सेवा केन्द्रहरूमा वी पी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानसंग सहकार्य गरी नियमित रूपमा चिकित्सक सेवा उपलब्ध गराइनेछ । समय समयमा विशेषज्ञ चिकित्सकबाट स्वास्थ्य परिक्षण शिविरको आयोजना गरिनेछ ।

१०. वी पी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानलाई सुपरस्पेशलिटी हस्पिटलको रूपमा विकास गर्न प्रोत्साहन एवं पहल गरिनेछ ।
११. विभिन्न सरकारी, गैरसरकारी कार्यालय तथा सामाजिक संस्थाहरूको स्वामित्वमा रहेको सदुपयोग हुन नसकि रहेको जग्गा र भौतिक संरचनाहरूको सदुपयोग गर्ने नीति रहेको छ । चालु वर्षमा उपयुक्त स्थानमा भवनको खोजि गरी धरान सिटी अस्पताल सञ्चालन गरिनेछ ।

संस्कृति

१. कला, साहित्य तथा संस्कृतिको विकासका लागि धरान प्रज्ञा प्रतिष्ठान संचालनमा ल्याइने छ ।
२. उपमहानगरपालिकाभित्रका विभिन्न समुदायका चाड, पर्व तथा मौलिक संस्कृतिहरूको संरक्षण गर्दै पर्यटकीय गतिविधि तथा अन्य कृयाकलापहरू तयार गरिने छ ।
३. विजयपुर दरबार क्षेत्रलाई, पुरातत्वविद् तथा वास्तुविद्हरू समेतको सहभागितामा एक अध्ययन समिति गठन गरी दरबारको पुनर्निर्माण गरिने छ ।
४. पुरातात्विक क्षेत्र विजयपुर र आसपासको क्षेत्रको समग्र विकासका आवश्यक ऐन नियमको व्यवस्था गरी प्रभावकारी संचालन गर्न पहल गरिने छ ।
५. उपमहानगरभित्र रहेका ऐतिहासिक क्षेत्रहरू मठ, मन्दिर, पोखरी, ढुंगेधारा लगायतका स्थलहरूको संरक्षण तथा प्रवर्धन गरी जीवन्त राख्न विश्व सम्पदा सूचीमा सूचिकृत गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

पर्यटन विकास

१. पर्यटन विकासका लागि तयार गरिएको गुरुयोजनालाई समयसापेक्ष परिमार्जन गरी वृहत् पर्यटन विकास गुरुयोजना तयार गरिने छ ।
२. हर्दिया धरान-४ मा मनमोहन स्मृति पार्क निर्माण गरी पर्यटकीय आकर्षणको केन्द्र बनाइने छ । पहाडी वडाका उपयुक्त क्षेत्रमा पर्यटकीय गतिविधि सञ्चालन गर्न आवश्यक पूर्वाधारको विकास गर्दै लाने नीति लिइने छ ।
३. धरानको पर्यटनको विकासका लागि समिति गठन गरी पर्यटनको पूर्वाधार तथा सम्पदा संरक्षण र पर्यटक भित्र्याउने कार्य सम्पादन गरिने छ ।
४. धरानलाई पर्यटकिय गन्तव्य स्थलको रूपमा विकसित गर्न विभिन्न कृयाकलापहरू सञ्चालन गरी जीवन्त धरान बनाईनेछ ।

५. साइकल सिटी गुरुयोजना तयार पारिने छ । धरानका विभिन्न क्षेत्रमा साहसिक साइक्लिङ्ग खेलको विकासका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । नेपाल तथा भारतका उत्तरपूर्वी सहरहरूमा साइक्लिङ्गबाट पर्यटन आदान प्रदान गर्ने कार्य अधि बढाइने छ ।
६. धरानको पहाडी क्षेत्रलाई समेटी छोटो तथा मध्यम दुरीको पदमार्ग अध्ययन गरी सञ्चालनमा ल्याउन प्रोत्साहन गरिने छ । पदमार्गमा पर्ने स्थानीय विपन्न समुदायको वस्तीलाई होमस्टेको रूपमा विकास गरिने छ ।
७. पर्यटन विकासका लागि छिमेकी स्थानीय तहसँग सहकार्य गरी आपसी लाभमा आधारित सहकार्य अधि बढाइने छ ।
८. पुरातात्विक सम्पदा दरबारक्षेत्र, मठ, मन्दिर, गुम्वा, घाट आदि सबै सार्वजनिक स्थल, सम्पदा क्षेत्र आदिमा सौर्य वा वैकल्पिक ऊर्जाको व्यवस्था गरी उज्यालो धरान बनाउने अभियान सञ्चालन गरिने छ ।
९. उपमहानगर क्षेत्रलाई आर्थिक समृद्धि र अवसरको केन्द्रको रूपमा विकास गर्न स्वास्थ्य, शिक्षा, वाणिज्य, कृषि, औद्योगिक प्रविधि तथा पर्यटकीय क्षेत्रको प्रवर्द्धनका लागि लगानीमैत्री वातावरण बनाइने छ ।
१०. उपमहानगर क्षेत्रमा आवश्यकता पहिचान गरी आधुनिक आकाशे पुलहरू निर्माण गरिने छ ।
११. धरान उपमहानगरभित्र पर्यटक आकर्षण हुने व्यवसायको विकासमा प्रोत्साहन गरी जीवन्त शहरको रूपमा विकास गरिने छ ।
१२. निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा केवुलकार निर्माण परियोजना सञ्चालन गर्ने पहल गरिने छ ।

सहरी पूर्वाधार विकास

१. उपमहानगरको २० बर्षे एकीकृत विकास योजना तयार पारिने छ । दीर्घकालीन योजनाअनुरूप पञ्चवर्षीय तथा वार्षिक योजना तर्जुमा गर्दै वडा तथा बस्ती तहसम्मका विकास कार्यहरू अधि बढाइने छ ।
२. वडाबाट प्रवाह हुने विकासनिर्माण तथा अन्य कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन वडाको जनसंख्या, भूगोल र भौतिक विकास र सम्पन्नताको आधारमा बजेट विनियोजन गरिने छ ।
३. पूर्वाधार विकासनिर्माण कार्यमा समुदायको प्रत्यक्ष सहभागिता र अपनत्व बढाउने कार्य गरिने छ । वडास्तरको विकासनिर्माण कार्यमा स्थानीय समुदायको व्यापक सहभागिता र प्रतिस्पर्धा सृजना गर्न स्थानीय टोलसुधार समिति, टोलविकास संस्थाहरू मार्फत कार्य गरिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
४. उपमहानगरपालिकाभित्र विगतदेखि सञ्चालित क्रमागत योजनाहरूलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइने छ । निर्माणसम्पन्न तथा क्रमागत आयोजनाको आवधिक मर्मतसम्भारका लागि प्रभावकारी योजना बनाइने छ ।

५. उपमहानगरपालिकाको निर्माणाधीन कार्यालय भवनको निर्माणकार्यलाई निरन्तरता दिईने छ ।
६. वडा कार्यालयका भवनहरू वर्तमान र भविष्यको आवश्यकता पूरा हुने गरी स्तरोन्नति तथा नयाँ निर्माण गर्दै आफ्नै भवनबाट सेवा प्रवाह हुने व्यवस्था गरिने छ ।
७. समग्र धरानबासीको आर्थिक समृद्धि हुने बहुप्रतिक्षित जोगवनी-किमाथाङ्गा, धरान-हेटौडा, तमोर-ताप्लेजुङ्ग करिडोरको निर्माण सम्पन्न गर्न पहल गरिने छ ।
८. धरानका सम्पूर्ण वडाहरूमा पहुँच पुऱ्याउनका लागि सर्दु, सेउती, कोकाहा, सेहरा, अँधेरी, पटनाली लगायतका खोलाहरूमा आवश्यक पुलहरूको सम्भाव्यता अध्ययन विस्तृत डिजाइन र लागत अनुमानसमेत तयार गरी स्रोतका लागि पहल गरिने छ ।
९. उपमहानगरको सभाहल धरान सभागृहलाई पुनर्निर्माण गरी सुविधा सम्पन्न बनाई सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
१०. धरानका प्राथमिकता प्राप्त विशेष महत्वका योजनाहरूको पहिचान गरी धरान गौरव आयोजनाको रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
११. उपमहानगरका महत्वपूर्ण सार्वजनिक स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिने छ ।
१२. विद्युतीय तारहरू, टेलिकम लगायतका अन्य तारहरूलाई व्यवस्थित गर्दै सम्भव भएसम्म जमिनमुनि विछ्याइने छ ।
१३. उपमहानगर क्षेत्रभित्र निर्माण गरिने भौतिक पूर्वाधारहरू अपाङ्गमैत्री, वातावरणमैत्री र लैङ्गिकमैत्री बनाइने छ ।
१४. उपमहानगरपालिकाद्वारा सञ्चालित तीनकुने सुन्दर बस्ती जग्गा एकीकरण आयोजनाको बाँकी काम सम्पन्न गरिने छ । समस्या समाधान गर्न गठित समितिले विवाद भएका विषयहरूलाई यथाशीघ्र समाधान गरी आधुनिक बसपार्कको निर्माण गर्न विस्तृत डिजाइन तत्काल तयार गरिने छ ।
१५. आन्तरिक तथा वाह्य चक्रपथको अवधारणालाई मूर्त रूप दिन र केन्द्रीकृत अवस्थामा रहेको बजारलाई विस्तार आवश्यक कार्य अगाडी बढाईने छ ।
१६. शहरको कृषि क्षेत्रलाई मुख्य बजारसम्म सुगम पहुँच पुऱ्याउनका लागि प्रत्येक वडाका केन्द्रलाई टोल र गाँउहरूसँग जोड्ने र प्रत्येक वडा केन्द्रलाई मुख्य बजारसम्म जोड्ने गरी सडकहरूको विस्तार र स्तरोन्नति गरिनेछ ।
१७. सर्दु, सेउती र खहरेको व्यवस्थित तटबन्ध निर्माण गरी सो क्षेत्रमा सडक करिडोर निर्माण गरिने छ ।
१८. भवन तथा योजना मापदण्ड २०५६ (संशोधन २०७०) लाई आवश्यक परिमार्जन गरी सरल, सहज, प्रभावकारी बनाइने छ । निर्माणकार्य गुणस्तरीय, भूकम्प प्रतिरोधी तथा संलग्न मजदुरहरूको सुरक्षासमेतलाई समावेश गरी कडाइका साथ लागू गरिने छ ।

१९. संस्थागत, सार्वजनिक तथा ब्यापारिक भवनहरूमा पार्किङ्ग स्थलको व्यवस्था अनिवार्य गर्नु पर्ने र वैकल्पिक ऊर्जा प्रयोग लाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
२०. आधुनिक विद्युतीय शवदाह गृह निर्माण र सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ ।
२१. तारे होटल निर्माण गरी सञ्चालन गर्ने पर्यटन व्यवसायीहरूलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति लिईने छ ।
२२. धरान नगरको समृद्धिसँग जोडिएको धरान एयरपोर्ट निर्माणका लागि आवश्यक कार्य गरी एयरपोर्ट निर्माण एवं सञ्चालनमा ल्याउने पहल गरिने छ ।
२३. विपन्न वस्तीहरूका लागि विशेष मापदण्ड तयार गरी अत्यावश्यक सेवासुविधा प्रदान गरिने छ ।
२४. ठूला र अत्याधुनिक भौतिक पूर्वाधार विकास गरी शहरी सेवाको गुणस्तर र क्षेत्र विकास एवं स्थानीय तहमा रोजगारी सृजना गर्न सार्वजनिक निजी साभेदारी अवधारणा अनुरूपको कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागू गरिने छ ।
२६. छिमेकी गाउँनगर जोड्ने पहुँच मार्गको स्तरोन्नती गरि नियमित आवागमन गरिनेछ ।
२७. धरानमा रहेका अव्यवस्थित बसोवासी सुकुम्वासीलाई व्यवस्थित गरिनेछ । सो कोलागि घर नम्बरीड ठेगाना प्रणालिको स्थापना र नमूना वस्ती कार्यक्रमलाई अगाडी बढाउने नीति लिइनेछ । कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन विपन्न समुदायको आयस्तर उकास्न आयमूलक सीप प्रदान गरिने छ । सुकुम्वासीलाई धनीपूजा वितरणको लागि आवश्यक नीति तर्जुमा गरिनेछ ।

यातायात

१. उपमहानगरमा सहज, सुलभ, सुरक्षित र व्यवस्थित एवं दिगो र जनउत्तरदायी सार्वजनिक यातायात सेवा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाइने छ । यात्रुलाई समयमै गन्तव्यमा पुग्ने सुनिश्चितताको लागि आवश्यक कार्य गरिने छ ।
२. बजारक्षेत्रमा सवारी साधनको निर्वाध आवागमनलाई नियमन र नियन्त्रण गरी निश्चित समयमा मालवाहक साधनहरू आवागमनमा रोक लगाइने छ । पार्किङलाई व्यवस्थित बनाइने छ ।
३. उपमहानगरका विभिन्न क्षेत्रहरूलाई जोडेर रुट निर्धारण गरी नगर वस सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
४. तमोरसम्म सहज पहुँच र पानी ल्याउन सुरुङ्गमार्ग निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।

खानेपानी

१. उपमहानगरबासीको स्वच्छ पिउने पानीको अधिकारलाई सुनिश्चित गरिने छ । खानेपानी आपूर्तिको लागि सञ्चालित एकीकृत शहरी विकास आयोजना सम्पन्न गरी स्वच्छ खानेपानीको आपूर्ति गरिने छ । स्थानीय समुदायबाट सामुदायिक खानेपानी कार्यक्रम सञ्चालन गरी उपभोग गरिरहेका नगरबासीहरूलाई पुराना

ग्राहकसरहको शुल्कमा धारा जडान गरिने छ । धरानमा पानीको श्रोतमा रहेका मुहानहरूको उतिच संरक्षण गरिने छ ।

२. सबै पानीको अभाव भएका समुदायहरूमा समेत साना खानेपानी आयोजनामार्फत खानेपानी पुर्याइने छ । विकट क्षेत्रका समुदायमा प्रयोग भैरहेका सबै पानीका मुहानहरूको संरक्षण गर्दै आकाशेपानी लगायतको अन्य पानीका स्रोतहरूको संरक्षण तथा वितरणका लागि समुदायमा आधारित खानेपानी कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
३. हाल खानेपानी अभाव भएका वडाहरू (वडा नं. ४, ५, ६ र २०) को खानेपानी समस्या समाधान गर्न आवश्यक कार्य अगाडी बढाइनेछ ।
४. खेर जाने पानीलाई भूमिगत जलस्रोतको पुर्ननवीकरण गर्ने कार्य सञ्चालन गर्न प्रोत्साहित गरिने छ । उपमहानगरबाट सञ्चालन गरिने निर्माण कार्यमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

वन, वातावरण र ऊर्जा

१. धरान उपमहानगरको इटहरी उपमहानगरपालिकाको पानीपिया र रामधुनी नगरपालिका उत्तर, केराबारी गाँउपालिका पश्चिम, साँगुरीगढी गाउँपालिका दक्षिण, वराह नगरपालिका पूर्वको सीमाभित्र रहेका नगर संरक्षित वन तथा सामुदायिक वनहरूको **Forest Inventory** व्यवस्थापनका लागि कार्यविधि तयार गरी व्यवस्थित गरिने छ ।
२. धरान उपमहानगरपालिका क्षेत्रभित्रका खोला तथा मौसमी खहरेहरूको सरसफाई, व्यवस्थापन र संरक्षण गर्न कार्ययोजना बनाई पुर्नजीवित च्चनभलभचवतप्यल गरी सौन्दर्य र साइक्लिङ्ग रुटसँग आबद्ध गरिने छ ।
३. धरानलाई प्लास्टिकमुक्त शहर बनाउन गरिएको प्रयासलाई पूर्ण कार्यान्वयनकोलागि कार्यविधि बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
४. शहरका विभिन्न स्थानहरूमा पैदल क्षेत्र विस्तार गर्दै लगिने छ । सडक विस्तार कार्य गर्दा पैदलयात्रीहरूलाई प्राथमिकतामा राखिने छ । हाल भइरहेका फुटपाथहरूको अवस्थाको अध्ययन गरी सुधार गरिने छ ।
५. उपमहानगरभित्र निर्माण हुने प्रत्येक आवाशिय तथा संस्थागन भवनहरूमा एक घर २ रूख हुर्काउने नीति अवलम्बन गरिनेछ । यो क्षेत्र रुद्राक्षको उद्गम स्थल भएको हुँदा रुद्राक्षको रूख रोपन प्राथमिकता दिइने छ ।
६. “मेरो शहर मै सफा गर्छु” अभियान सञ्चालन गरी शहरलाई सफा र वातावरणमैत्री शहर बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ । “सफा घर सफा परिवार अभियान” अन्तर्गत सफा घर परिवारलाई पुरस्कृत गरिने छ ।

७. उपमहानगर क्षेत्रभित्रको सरकारी, सार्वजनिक तथा पर्ति जग्गाको अतिक्रमण रोकी संरक्षण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ । सार्वजनिक जग्गाहरूमा उद्यान, विश्राम पार्कहरू निर्माण गरिने छ । साथै सबै सडक किनाराहरूमा फूल तथा सौन्दर्य अभिवृद्धि गर्ने बिरुवाहरू रोपि बगैँचाको शहर धरान बनाईने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
८. वायु प्रदूषण न्यूनीकरण गर्न आवश्यक नीति तर्जुमा गरिने छ । यसका लागि सवारी साधनहरूको समयसमयमा प्रदूषण जाँच गर्न लगाइने छ । साथै अन्य स्थानहरूबाट हटाइएका तथा २० वर्ष पुराना सार्वजनिक सवारी साधनलाई सञ्चालन गर्न नदिने मापदण्ड बनाइने छ ।
९. उपमहानगरपालिका क्षेत्रलाई अँध्यारोबाट मुक्ति दिलाई उज्यालो शहर बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ । विपन्न बस्तीहरूमा सौर्य बत्ती तथा वैकल्पिक ऊर्जा जडान गर्न अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
१०. फोहरमैलालाई स्रोतमा नै व्यवस्थापन गर्न सरसफाई आचार संहिता तयार गर्दै धरानबासीहरूले स्रोतमा फोहर छुट्याउने गरेको कार्यलाई सुदृढ र व्यवस्थित गरी सञ्चालन हुन लागेको फोहरबाट ऊर्जा उत्पादन परियोजनालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
११. फोहरबाट ऊर्जा उत्पादन कार्यक्रमको लागि वैकल्पिक ऊर्जा प्रवर्धन केन्द्र र प्रवर्धकसँग सम्पन्न भएको सम्झौता बमोजिम यथाशीघ्र कार्य थालनी गरी फोहरको प्रशोधनबाट ऊर्जा उत्पादनको पाइलट परियोजना सम्पन्न गर्ने क्रममा सहकार्य गरिने छ ।

विपद् व्यवस्थापन

१. उपमहानगरलाई सुरक्षित शहरको रूपमा बिकसित गर्न पूर्वाधारको विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२. टोलतहसम्म विपद् सुरक्षाको लागि विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारी लगायतका कृयाकलापहरूको व्यवस्थित कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न वडास्तरीय विपद खोखिम व्यवस्थापन समिति गठन गरी कृयाशिल गराईनेछ ।
३. भुकम्पीय प्रवलिकरण कार्यलाई प्राथमिकताकासाथ अगाडी बढाईनेछ ।
४. वारुण यन्त्रलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गरिने छ । दुर्गम इलाकाहरूमा आगो निभाउन स्थानीयस्तरमै उपलब्ध साधनको प्रयोग गर्ने गराउने विषयमा अध्ययन र स्रोतपरिचालन गरिने छ । आकस्मिक आगो नियन्त्रण गर्न सक्ने गरी Fire Extinguisher को समेत व्यवस्था गरिने छ ।

आर्थिक व्यवस्थापन तथा राजस्व परिचालन

१. स्थानीय शैक्षिक संस्थाहरू तथा निजी प्रतिष्ठानहरू समेतको सहकार्यमा धरानको विकाससँग सम्बन्धित विभिन्न अनुसन्धान तथा नवीनतम खोजलगायतका कृयाकलाप सञ्चालन गर्नका लागि सहकार्य अभिवृद्धि गरिने नीति लिइने छ ।

२. धरान उपमहानगरपालिकाको नेतृत्व वा पहलमा सञ्चालन गरिने आयमूलक परियोजनामा लगानी गर्नका लागि एक लगानी बोर्डको स्थापना गरिनेछ । स्थानीय र रेमिट्यान्सबाट प्राप्त हुने पुँजीलाई उत्पादनशील क्षेत्रमा लगानी गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
३. नेपालको संविधानको अनुसूची ८ मा उल्लिखित अधिकारको सूची अन्तर्गतको सबै करसमेतको दायरा फराकिलो बनाई सबै करदाताहरूलाई करको दायराभित्र आउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
४. कर प्रणालीलाई सरल र पारदर्शी बनाउँदै क्रमशः स्मार्ट कर प्रणाली लागू गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
५. नतिजामा आधारित खर्च व्यवस्थापन र कार्यक्रम तथा बजेट पद्धतिको अवलम्बन गरिने छ ।
६. साबिकमा नेपाल सरकार आन्तरिक राजस्व विभागले समेत सङ्कलन गर्दै आएको घरबहाल कर संविधानतः एकल रूपमा सङ्कलन गर्न पहल गरिने छ ।
७. राजस्व सङ्कलन सम्बन्धी स्पष्ट कानून, कार्यविधि, मापदण्ड र सुदृढ संस्थागत संरचना बनाइने छ ।
८. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन आन्तरिक लेखापरीक्षण र करपरीक्षण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
९. वी पी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानको स्वामित्वमा रहेको घरजग्गालाई नियमानुसार घरनक्सा पास प्रकृत्यामा आवद्ध गरी घरनक्सा पास दस्तुर, एकीकृत सम्पत्ति कर र अन्य सेवा शुल्कको दायरामा लाई आन्तरीक आयमा समावेश गरिनेछ ।
१०. गैरकर आम्दानीको क्षेत्रहरूको पहिचान तथा पहिचान भएकाको सुदृढ गरि आन्तरिक आम्दानीलाई वृद्धि गरिनेछ ।
११. व्यवसाय करको प्रभावकारी संकलन र व्यवस्थापनको लागि व्यवसाय कर असुली रणनीति तय गरी वडा तथा नगरस्तरीय कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
१२. सवारी कर असुलीलाई विशेष कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । करको दायरामा नआएका मोटरसाईकल तथा अन्य साना सवारी सधानहरूको कर असुलीलाई विशेष जोड दिईनेछ । यसको निजीक्षेत्रलाई समेत परिचालन गरिनेछ ।
१३. संस्थागत विद्यालयलाई करको दायरामा ल्याउँदा स्वयं घोषणा कार्यक्रम लागू गरि करको दायरामा ल्याईने छ ।
१४. विज्ञापन कर असुलीलाई प्रभावकारी बनाउन तथा आन्तरीक आय संकलनलाई कम खर्चिलो र दिगो बनाउन निजी क्षेत्र मार्फत कर असुलीको व्यवस्था गरिनेछ ।
१५. विशेष रणनीति तय गरि थप विज्ञापन करको क्षेत्रलाई विस्तार गरिनेछ ।

कृषि, उद्योग उद्यम र प्रविधि विकास

१. स्थानीय उद्यमशीलता, सीप विकास र स्थानीय स्रोतसाधनको उपयोगबाट उत्पादकत्व अभिवृद्धि गरी आर्थिक विकास गर्न व्यवसाय तथा सहकारी संस्थाको दर्ता, नियमन र प्रवर्धन गरिने छ ।
२. धरानको कृषि क्षेत्रको विकासका लागि कृषि जन्य सामाग्रीमा आत्मनिर्भर हुन तथा उत्पादन व्यवस्थापन गर्न कृषिसम्बन्धी दीर्घकालीन योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ । कृषकहरूले नै अधिकतम लाभ लिने र उपभोक्तालाई समेत सहूलियत मूल्यमा उपभोग गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
३. धरानको ग्रामीण कृषि क्षेत्रलाई सामूहिक तथा वैज्ञानिक कृषि प्रणालीमा विकसित गर्न लगानी बोर्ड तथा स्थानीय बैङ्कमार्फत सरल कृषि कर्जा तथा लगानीको लागि पहल गरिने छ ।
४. कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रममार्फत कृषकहरूलाई आवश्यक प्राविधिक तथा पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी सहयोग उपलब्ध गराइने छ । साथै स्थानीय प्राविधिक क्याम्पसहरूको सहकार्यमा समयसापेक्ष अनुसन्धान तथा विकास गरी आवश्यक सहयोग प्रदान गरी कृषि कार्यलाई प्रोत्साहन दिइने छ ।
५. खेतीयोग्य विशेष क्षेत्रलाई प्राङ्गारिक क्षेत्रको रूपमा विस्तार गरिने छ । आधुनिक कृषि प्रविधिलाई धरानको सहरी तथा ग्रामीण क्षेत्रमा प्रवर्धन गरी अधिकतम लाभ लिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
६. सहरी क्षेत्रमा बढी उत्पादन दिने र बहुमूल्य प्रकृतिका नगदे बालीहरूलाई कौसीखेती मार्फत प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइने छ ।
७. धरान र आसपासको क्षेत्रमा उत्पादन हुने कृषि उपजको मूल्य नियमन गर्न कृषि तथा पशुजन्य उपजको सङ्कलन, प्रशोधन र विक्री वितरणको लागि संरचना सञ्चालन गर्न गृहकार्य गरिने छ ।
८. कृषिमा आधारित उद्योगधन्दाको विकास गर्न र स्थानीय साना तथा मझौला उद्यमीहरू समेतको सहभागिता हुने गरी उद्यमशीलताको विकास गरिनेछ । वडा नं. ६ मा औद्योगिक क्षेत्रको स्थापना गर्न पहल गरिने छ । विद्यमान औद्योगिक क्षेत्रको प्रभावकारी उपयोगका लागि आवश्यक पहल गर्ने नीति लिइने छ ।
९. शित भण्डारको निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
१०. नगरक्षेत्रभित्र रहेका विभिन्न खानी तथा खनिज क्षेत्रको सम्भाव्यता अनुसन्धान गरी उपयोगमा ल्याइने छ ।
११. नगर क्षेत्रभित्रका कृषि क्षेत्रको वैज्ञानिक अध्ययन गरी कृषि नक्सा तयार पारीनेछ ।
१२. संगठित तथा असंगठित क्षेत्रका मजदुरहरूको परिचय पत्रको व्यवस्था गरि न्यूनतम सेवा सुविधा पाउने वातावरण सृजना गर्न जोड दिईनेछ ।

सञ्चार नीति

१. धरानलाई मिडिया रिसर्च सेन्टरको रुपमा विकास गरिनेछ ।
२. समानुपातीक विज्ञापन प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।
३. स्थानीय सञ्चार माध्यम र सञ्चार कर्मीको क्षमता विकासका लागि आवश्यक नीति लिईनेछ ।
४. धरानलाई मिडिया मैत्री नगरको रुपमा विकास गरिनेछ ।
५. नगर भित्रको सूचना प्रवाहलाई व्यवस्थित गर्ने नीति लिईएकोछ ।
६. नगर प्रवेश गर्ने मुख्य प्रवेश-बिन्दुहरूमा सूचना केन्द्र तथा सूचना बोर्डहरू राख्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
७. धरान उपमहानगर क्षेत्रभित्रका महत्वपूर्ण सार्वजनिक स्थानहरूमा फ्री वाईफाईको व्यवस्था गरिने छ ।

राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध

१. उपमहानगरको विकासका लागि अन्तराष्ट्रिय सहयोग जुटाउन अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध विस्तार गरिने छ ।
२. विश्वका विभिन्न राष्ट्रका नगर तथा राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय संस्थाहरूसँग भगिनी सम्बन्ध स्थापना र विकास गर्दै अन्तराष्ट्रिय सम्बन्ध विकास गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
३. विदेशमा रहेका धरानेहरूका संघसंस्थाहरूसँग नजिकको सम्बन्ध राखी कार्य गरिने छ ।
४. सीमावर्ती अन्य नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरूलाई जोड्ने कार्यका लागि एकीकृत विकास कार्यक्रम अघि बढाइने छ ।
५. धरान उपमहानगरको समग्र विकासका लागि राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सहयोग आकर्षित गर्ने योजना तर्जुमा गरिने छ ।

तथ्याङ्क संकलन र व्यवस्थापन

१. उपमहानगरको समग्र तथ्याङ्क अद्यावधिक गरी तथ्याङ्कको आधारमा योजना तर्जुमा, नतिजाको आधारमा अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी उपमहानगरको गतिविधि प्रभावकारी बनाइने छ ।
२. उपमहानगरको एकीकृत गुरुयोजना तयार गर्न विषयगत तथा क्षेत्रगत प्रोफाइल (पार्श्व चित्र) अद्यावधिक गरि तयार गरिने छ ।
३. नगरको भौगोलिक सूचना प्रणालीमा प्रत्येक घरधुरीको विस्तृत तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिने छ ।

४. धरान नगरक्षेत्रका सार्वजनिक जग्गा तथा सम्पदाहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरिने छ । अतिक्रमित भएका सार्वजनिक सम्पदाहरूको समेत खोजी गरी पूर्ववत् संरक्षण गरिने छ ।
५. दीर्घकालीन, आवधिक, वार्षिक योजना, क्षेत्रगत कार्यक्रम, परियोजना तथा नीतिहरू नतिजामा आधारित बनाएर तर्जुमा, अनुगमन र मूल्याङ्कन (Result based Planning Monitoring and Evaluation) गर्ने संस्थागत व्यवस्थासमेत मिलाइने छ ।
६. उपमहानगरपालिकाको गतिविधि अद्यावधिक गर्न वेभसाइटलाई अपडेट गर्नुका साथै विभिन्न विषयमा गुनासो वा उजुरी दिन परेमा मोबाइलबाटै उजुरी दिन सकिने व्यवस्था मिलाइने छ ।
७. मेट्रिक ठेगाना प्रणालीलाई अभि व्यवस्थित गरी सम्पूर्ण वडाहरूमा क्रमशः लागू गरिने छ ।

न्याय, कानून तथा मानव अधिकार

१. सबै नगरवासीहरूलाई छिटो, छरितो, पहुँचयोग्य र प्रभावकारी न्याय प्रणालीको विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । नगरवासीहरूलाई छिटो छरितो रूपमा न्याय दिनका लागि आवश्यक स्रोत, साधन र संयन्त्रको प्राथमिकताका साथ व्यवस्थापन गरिने छ ।
२. नेपालको संविधानको अनुसूची ८ र ९ अन्तर्गतका विषयका आवश्यक कानूनहरू क्रमशः निर्माण गरिनेछ । आवश्यक पर्ने ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका, मापदण्ड इत्यादि तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिने छ । उपमहानगरपालिकाले तर्जुमा गरेका कानूनहरू तथा गतिविधिहरू बुलेटिन प्रकाशन गरी नगरवासीमा सुसूचित गरिने छ ।
३. उपमहानगरपालिकाको नीति, नियम तथा कानूनको पालना गराउनका लागि प्रभावकारी संयन्त्र निर्माण गरिने छ । नगर प्रहरीको कार्यलाई थप प्रभावकारी र चुस्त बनाउन नेपाल प्रहरी समेतको सहयोग लिईनेछ ।

आदरणीय सभासद्ज्यूहरू !

स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भएपश्चात हामी नयाँ चरणमा प्रवेश गरेका छौं । अब हाम्रो लडाइँ धरान उपमहानगरको विकास, समृद्धि, सामाजिक एकता तथा साँस्कृतिक ऐक्यबद्धता, सुशासनको पक्षमा अभाव, पछ्यौटेपन, अशिक्षा र गरिबीका विरुद्ध केन्द्रित हुनेछ । यस गरिमामय नगरसभामा चालु आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरिरहँदा म सम्मुन्नत, समृद्ध, विकसित, भ्रष्टाचारमुक्त धरानको तस्वीरको कल्पना गरिरहेको छु । साथै प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमलाई यस गरिमामय सभाले व्यापक छलफल गरी नगरवासीको हितमा आवश्यक निष्कर्ष निकाल्ने छु, भन्ने आशा गरेको छु ।

हाम्रो अनुभवले सहकार्य र एकताबाट मात्र परिवर्तन संभव भएको पाठ सिकाएको छ । विभाजित मानसिकताले जटिलता सिर्जना गर्दछ, प्रगतिलाई अवरोध गर्दछ । धरानको विकास र समृद्धि हामी सबैको साझा लक्ष्य हो तसर्थ सकारात्मक सोचको विकास गरी एक जुट भई अगाडी बढ्नु आजको पहिलो आवश्यकता हो । हाम्रो उक्त साझा लक्ष्य प्राप्त गर्न हामीबीचमा सहकार्य र एकताको आवश्यकता छ, भन्ने

कुरा म स्मरण गराउन चाहन्छु । आर्थिक-सामाजिक विकास, आम नागरिकहरूमा सहजरूपले सार्वजनिक सेवा प्रवाह, भ्रष्टाचार नियन्त्रण तथा सुशासन प्रवर्द्धन गरी जनउत्तरदायी स्थानीय सरकार निर्माण गर्ने हामी सबैको साझा उद्देश्य हो ।

अन्त्यमा, म यस धरान उपमहानगरको प्रथम सभालाई सम्बोधन गर्न पाउँदा सबै मतदाता, राजनीतिक दलका साथीहरू, विजेता मेरा सहकर्मी कार्यपालिकाका पदाधिकारी तथा सभासद् मित्रहरू लगायत कर्मचारी वर्ग र सुरक्षाकर्मीहरू प्रति पनि कृतज्ञता ज्ञापन गर्दै धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

.....
तारा सुब्बा
नगर प्रमुख
धरान उपमहानगरपालिका